بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2023/HC-A/170
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- **އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތް:** (ނަމާއި އެޑްރެސް އުނިކުރެވިފައި)
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ޖިންސީ ގޯނާކުރުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްޤާދިރު ޙުސައިން

ނިމުނު ތާރީޚު: 21 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1446
24 އޮކްޓޫބަރު 2024

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ނަޒަރުސާނީ ކުރެއްވި ތާރީޚް: 24 ޝައްވާލް 1444 / 14 މެއި 2023

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ:

- **ނަންބަރު:** 228/[redacted]/2018
- **ނިންމި ކޯޓު:** ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ [redacted] މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ޖިންސީ ގޯނާކުރުން
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 30 އޮކްޓޫބަރު 2018
- **ނިންމި ތާރީޚް:** 27 ޑިސެންބަރު 2022

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ވަކީލް: ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އޭޖީ. [illegible]
އިބްރާހީމް، ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އޭޖީ. އަޙްމަދު
ނަވާޒު، ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އޭޖީ.އިޝާން ފުއާދު،
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އޭޖީ.އަލީ އަޙްމަދު

އިސްތިއުނާފާ ދެކޮޅު ފަރާތް

(ނަމާއި އެޑްރެސް އާންމުނުކުރެވޭ)

ޖިނާއީ - ޖިންސީ ގޯނާކުރުން - ޤާނޫނު ނަންބަރު: 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) ގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ [illegible] (ށ) – ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 82 ވަނަ މާއްދާ، 85 ވަނަ މާއްދާ، 87 ވަނަ މާއްދާ، 91 ވަނަ މާއްދާ - 117 ވަނަ މާއްދާ، 119 ވަނަ މާއްދާ - [illegible]

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒްގެ ރައުޔު، (މިރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް އާއި ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރަޢޫފް އިބްރާހީމް އެއްބަސްވެވަޑައިގަންނަވައެވެ.)

ހާދިސާ:

1. މިއީ، ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 228/[redacted]/2018 ޤަޟިއްޔާ އެކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ("ދައުލަތް" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް") ފަރާތުން މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތަކީ [redacted][1] / [redacted] ("[redacted]" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް") އެވެ.

2. އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތަށް ސަމަނު ފޮނުވުމަށް ކަނޑައަޅައި 23 ޖޫން 2023 ގައި ސަމަނު ފޮނުވުމުން 25 ޖޫން 2023 ގައި ވަނީ ހަވާލުކުރެވިފައެވެ. އޭގެ ފަހުން، 12 މާރިޗު 2024 ދުވަހު ބޭއްވުނު އަޑުއެހުމުގައި ބޭއްވުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ޝަރީޢަތަށް އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް ހާޟިރުވެފައެއް ނުވެއެވެ. އަދި އެދުވަހު ބޭއްވުނު އަޑުއެހުމުގައި ވެސް ޝަރީޢަތަށް ހާޟިރުވުމަށް ސަމަނު ފޮނުވިފައިވާ ނަމަވެސް ޙާޟިރުނުވާތީ، އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް ހާޟިރުނުވާ ކަމަށް ބަލައި ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ނިންމާފައިވެއެވެ. ސަމަނުކުރުމުން އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް އަންގާފައިވެއެވެ.

3. އޭގެފަހުން، 2024 ޖުލައި 08 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވުނު އަޑުއެހުމުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް ހާޟިރުވެފައިވަނީ ވަކީލަކާ ނުލައެވެ. އަދި ވަކީލު އައްޔަންކުރުމަށް ސަރުކާރުން ވަކީލަކު ހޯދައިދިނުމަށް އެދިފައެވެ. މިގޮތުން އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތަށް ވަކީލަކު ހަމަޖައްސައިދެވިފައެވެ.

---

[1] އައިޑީ. ކާޑު ނަންބަރު [redacted]

އަދި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ދައުލަތުގެ އެހީގައި ވަކީލު އައްޔަންކުރުމަށްވެސް މަސައްކަތްކުރިކަމަށާއި، ނަމަވެސް ޖިނާޔަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ވަކީލުން އައްޔަން ނުކޮށްދޭކަމަށް އޭނާއަށް މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާކަމަށެވެ. މިކަމާއި ގުޅިގެން ޕްރޮސިކިއުޝަން އާއި ސުވާލުކުރުމުން ޕްރޮސިކިއުޝަންގެ ފަރާތުންވެސް ބުނެފައިވަނީ ދައުލަތުން ވަކީލު ހަމަޖައްސާދެނީ 10 އަހަރަށްވުރެ ދިގު [illegible] 3 [illegible] 7 [illegible]

4. [illegible] [2] [illegible]

[illegible]

5. [redacted] 29 [illegible] 2018 [illegible] 20:25 [illegible] [redacted] [illegible] 17/2014 ([illegible]) [illegible] 18 [illegible]

---

[2] 12.03.2024 [illegible]

(ހ) އާ ބަލާފައި އެމާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން ޖިނާއީ ގޮތުން ޒިންމާދާރުވާ ކުށުގެ ދައުވާ، [redacted] ގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުކުމްކުރި [redacted] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި ސާބިތުވެފައެވެ.

6. ޝަރީޢަތުން ދައުވާ ހުކުމް އަޑުއެހި ހުކުމްކުރި [redacted] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:228/[redacted]/2018 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލައި ނިންމާފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފުވެރިޔާގެ މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ދައުލަތް ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ޤާނޫނީ ހެކިން ސާބިތުކުރެވޭ ކުށުގެ ދައުވާ ދައުލަތުން ސާބިތުކޮށްދީފައިވާކަމަށެވެ. މި ކަމަށް ބަލައިގެން އިސްތިއުނާފު ދައުލަތުގެ މައްޗަށް އަރިކޮށް ދައުވާކުރި ހުށަހަޅާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ އިސްތިޤުރާރު ނެތުމާ ވ. ފޮނުވައިދިނުމުގެ ޙައްޤު އޮތުމަށް މި ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރި ދިފާޢުކުރުން މިއީ ކުރިއަށް ގެންދެވުނު ދައުވާއެއް ނޫންކަމަށެވެ.

ހުކުމްކުރި ކްރިމިނަލް [redacted] ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމި ގޮތް:

7. ދައުލަތުން ހުށަހެޅި މި ދައުވާ، ހުކުމްކުރި ކްރިމިނަލް [redacted] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 228/[redacted]/2018 ގެ ޤަޟިއްޔާއިން ބަލައި ހުކުމް ނިންމާފައިވަނީ،

> "ފުރަތަމަ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިނާއީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) ގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ބަލާފައި އެމާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން، ދައުލަތުން (އޭގެފަހުން އިސްތިއުނާފުވި) [redacted] ގެ މައްޗަށް ކުރި ޖިނާއީ ޒިންމާދާރުވާ ކުށުގެ މި ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ނުވަތަ ހިނގާ،
> [redacted] ގެ މައްޗަށް ދައުވާ އުފުލުމުގައި ޖިނާއީ ގޮތުން ކުރުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާގައި މިމައްސަލައިގައި [redacted] ހުށަހަޅާފައިވުން އިން އަރި ކޮށް ދައުވާކުރި ޤާނޫނީ ސާބިތުކުރެވޭ ހެކިތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ދައުލަތުން ސާބިތުކޮށްދީފައި، މިކަމަށް ބަލައިގެން [redacted] ގެ މައްޗަށް އަރިކޮށް ދައުވާކުރި ހިނގާފައިވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ އިސްތިޤުރާރު ނެތުމާ ވ. ފޮނުވައިދިނުމުގެ ޙައްޤު އޮތުމަށް މި ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރި ދިފާޢުކުރުން މިއީ ކުރިއަށް ގެންދެވުނު ދައުވާއެއް ނޫންކަމަށާއި ކަނޑައަޅައި މިމައްސަލައިގެ ދައުވާ ދޫކޮށް ޝަރީޢަތުން މައްސަލަ ނިންމީއެވެ."[3]

މިހެންނެވެ.

---

[3] ހުކުމް އަށާރަ އިސްތިއުނާފު [redacted] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ ބަލާފައި މައްސަލައިގެ ދިފާޢުކުރާ ފަރާތުގެ އެޑްވޮކެޓް ހުށަހަޅާފައިވާ މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ދިފާޢީ އަޑުގަ ނަހަނު ކުރިމަތިލާފައިވާ ހެއްކާ ދިޔަ ފަރާތުގެ މަސައްކަތް ހިމެނޭ ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތް އިސްތިއުނާފު ދައުލަތު ފަރާތުގެ އެޑްވޮކެޓް ބައި ބައިވެރިވެފައެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތައް:

8. ހުވަދު އަޕީލު އުފުލުމުގައި [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:2018/[redacted]/228 ޤަޟިއްޔާ ބަލާނިމުމުގައި ގޮތަށް ނިންމުމުން، އެނިންމުމަކީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް ބުނެ، އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށްޓަކައި ލިޔެކިޔުމާ ނުކުތާ ހުށަހެޅުއްވުމަށް ފުރުޞަތުގެ އެދިފައިވާ ވާހަކަ ހުށަހަޅައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ބަޔާނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން ހުށަހަޅާ ނުކުތާއަކީ؛

8.1 ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ ވަކީލުން ދެއްކި ވާހަކަތައް:

9. އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ ވަކީލުން އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތައް ބެހޭގޮތުން އިސްތިއުނާފުގެ ޝަރީޢަތުގައި ވާހަކަދައްކަވައިފައެވެ. މިގޮތުން ސަރަހައްދުގެ މަޖިލީހުގައިވެސް އިސްތިއުނާފުގައި ގެނެސް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފަދަ ވާހަކަދައްކަވައިފައެވެ. މިބަޔާންކުރެވުނު ސަރަހައްދު ކައުންސިލްގެ ދާއިރާގައި ހިމެނޭ ބައެއްކަންކަމާ ގުޅޭ ވާހަކަތައް ބަޔާންކުރައްވާފައެވެ. މިގޮތުން؛

9.1 އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާ ބަޔާންކުރައްވަމުން އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ ހުށަހަޅުއްވަމުން ދެއްކެވި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ވަކީލުގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރެވުނު އުފުލި ޖިނާއީ ތުހުމަތުގެ ކުރީގެ ދައުލާ ކުރިއަށް ނެގުމަށް ތަކެތި ކަނޑައަޅައި ދައުލަތުން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ބޭނުންވާ މަސައްކަތްގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ވަކީލު ހިފައިވާ ގޮތުގެ އިންސާފުގައި ޖިނާއީ ތުހުމަތުގެ ކަން ނުހިފެހެއްޓޭނެކަމަށް. އަދި ދަނޑު ކޯޓުގެ ފިޔަވަޅުން ބައްލަވައިފައިވާ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/HC-A/108 ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުމުން ބައްލަވައިފިނަމަ، މި ދެ މައްސަލަ ވަކިން ބެލެވޭނެކަމަށް. އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ހައިކޯޓުގެ މައްސަލައިގައި ގައިމުވެސް ޖިނާއީ ތުހުމަތުގެ ކުރީގެ ދައުލާ އަނގާ މައްޗަށް އުފުލިއިރު، ބައްދަލުކުރައްވައި އެނގޭނެ ގޮތެއް އިސްލާމް ދީނުގައި ހަމައެކަނި މަސްލަހަތެއްކަމަ

ބޭނުންކުރުމުގެ ކުރަންކަމަށެވެ. ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން، ޤާނޫނުއަސާސީއިން އޭނާއަށް ލިބިދޭ އަސާސީ ޙައްޤުތަށް އުނިކަން ލިބުނުކަމަށެވެ. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޭނާ އެއްވެސް މިންވަރަކަށް [illegible] ނެތްކަމަށެވެ.

-9.2 [illegible] ހައިކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] އެނގެނީ ޤާނޫނުއަސާސީއިން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ [illegible] 29 އޮގަސްޓު 2018 ދުވަހު އަނިޔާ [illegible]

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ގޮތް:

10. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މިމައްސަލައިގައި އެދިފައިވަނީ، [illegible] [illegible] [illegible] [redacted] މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:228/[redacted]/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި، އެނިންމުން ބާޠިލުކޮށްދެއްވައި [illegible] [illegible] ކަނޑައެޅުމަށް ދަށު ކޯޓަށް މައްސަލަ ހަވާލުކޮށްދިނުމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތައް:

11. އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާގެ ޖަވާބުގައި ބުނެފައިވަނީ މި މައްސަލައިގައި [illegible]

އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތުން އެދޭ ގޮތް:

12. އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތުން މިމައްސަލައިގައި އެދިފައިވަނީ މިމައްސަލައިގެ ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން މައްސަލަ ހައިކޯޓުން ސާބިތުކޮށްދެއްވުމެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރާ ކަންކަން:

13.މިމައްސަލައާއި ގުޅިގެން ހުވަދު އަތޮޅު އުތުރުބުރީ [redacted] ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:228/[redacted]/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ނިޔާއާއި، އެމައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އެނުކުތާތަކާއި ގުޅިގެން ދެފަރާތުން ދިފާޢުގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައުވާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި އެންމެހައި ލިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

14.މިމައްސަލައިގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ އެންމެ ނުކުތާއެކެވެ. އެނުކުތާގައި ބަޔާންކުރަނީ، މިމައްސަލަ ދަށު ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ކަމަށެވެ. ޤާނޫނުއަސާސީން ހަވާލާދީ އެމާއްދާގައި ބަޔާންކުރަނީ،

> "މަތީ ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް އެއަށްވުރެ ދަށު ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާންވާނެއެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

15.ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބަޔާންކުރާ ގޮތުން، ދަށު ކޯޓުން މިމައްސަލަ ނިންމުމުން، [illegible] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު:2020/HC-A/108 ޤަޟިއްޔާ އާއި އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައާ [illegible] ގޮތުން ތަފާތެވެ. އެއީ، ދަށު ކޯޓުން ހައިކޯޓުގެ [illegible] ޤަޟިއްޔާއާ [illegible] މިމައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ތަބާވެގެން ނޫނެވެ.

ދަށުކޯޓުގައި މައްސަލަ ސާބިތުވި ގޮތް:

16.މިދަޢުވާ އާއި ގުޅިގެން، [illegible] ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުކުމްކުރުމުގެ [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން [illegible]

17. އެހެންވެސް، ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކިތަކުން ކިޔާދިނުމުން މިދަޢުވާއީ ކަމަކީ މިންވަރަކުން ގުޅިގެން ގެންދެވޭނެ ދަޢުވާއެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ޝަރީޢަތް ފާހަގަކޮށްފައެވެ. އަދި ދަޢުވާއަށް ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން އިންކާރު ކުރާތީ، ދަޢުވާ ސާބިތު ކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

18. ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ދެ އިޢުތިރާފު ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. ފުލުހުގެ އިޢުތިރާފުނާމާ، ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު[4]ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ ތެރޭގައި ހުށަހެޅިފައިވާ އިޢުތިރާފެކެވެ. ދެވަނަ އިޢުތިރާފުނާމާ، ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ދަޢުވާ ކުރުމުގެ ކުރިން ހުށަހެޅިފައިވާ އިޢުތިރާފެކެވެ.

19. ބަޔާންވެދިޔަ ދެ އިޢުތިރާފުވެސް ޝަރީޢަތުން ބަލައިގަނެވޭނެ ގޮތުގެ ނުވެއެވެ. އެއިޢުތިރާފުތައް ބަލައިގަތުމަށް ޝަރުޠުތައް ހަމަނުވާ ކަމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އިޢުތިރާފުތަކާ ބެހޭ ގޮތުން އިޢުތިރާފު ބަލައި ނުގަތުމާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު:2016/HC-A/430 ޤަޟިއްޔާއަށް ބަލާލާށެވެ.[5]

20. ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު[6] ގެ 117 ވަނަ މާއްދާ ބަޔާން ކޮށްދެނީ، ޝަރީޢަތުގައި މަޖިލީހުގެ ކުރިމަތީގައި ކޮށްދޭ ނުވަތަ އެއްވެސް ގޮތަކުން ދޫކުރާ ނިންމުން ދިނުމުގެ، ނުވަތަ އިޢުތިރާފެއް، ނުވަތަ ހުށަހެޅުމެއް، މަސްއަލައެއްގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުން ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން ހުށަހެޅިދާނެކަމެވެ. ވީމާ އެ ބުނެވުނުގޮތުގެ ގޮތުން، އިޢުތިރާފެއް ހުށަހެޅުމަށް ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިންނެވެ. ޝަރީޢަތް ފެށުމަށް ފަހުގައި އެދެވޭ ބަދަލު ވާނެއެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު[7]ގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އިސްތިސްނާކޮށްފައިވާ، ޝަރީޢަތް ފެށުމަށްފަހު ހާލަތު ހުށަހެޅުމަށް ގެނެވެ.

---

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[5] އިބްރާހީމް އަޙްމަދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ޤަޟިއްޔާ.

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[7] އެއް

21. ވީމާ ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން، ވަކި ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ހުށަހަޅައިގެން ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ދީފައިވާނަމަ، ޝަރީޢަތް ފަށާފައިން ހާމަވާ ހެކިތަކަށް މި އާދައިގެ އުޞޫލު ނުހިނގާކަން އެނގެއެވެ. އަދި ސަބަބު ވަކިން ސާފުވެ. އަދި، ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން އެވަގުތު ހެއްކެއް ހަމަވާގޮތަށް ހުށަހެޅުމުގެ ސަބަބެއް އޮތްނަމަ އިޢުތިރާޒު ކުރުމަށް ފުރުޞަތު ނުދެއްވައިފިނަމައެވެ. ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅައިފައިނުވާ ހުށަހަޅާފައިވާ ކުރިއަށް ޖެހުނު އިޖުރާއަތުގެ ތަރުތީބުގެ އުޞޫލުން ކަވައިކަމަށާއި؛ ފާޅުގައި ބޮޑުފުރާ އިސްތިސްނާއީ ހާލަތުގައި ވެސް ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާނުލެވޭ ހުށަހެޅިއަސް ހުށަހަޅަން ޝަރީޢަތް ފެށުމަށްފަހު ފުރުޞަތު ދިނުން ނުވާނެއެވެ.

22. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި، ދައުވާ ލިޔުމު [redacted] ގެ މައްސަލަން އުފުލި ދައުވާއަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) ގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޙަވާލާދީ އެމާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ޖިންސީގޯނާ ކުރުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާއެވެ. މިދައުވާއާއި ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުން ހުކުމްކުރެވުނު ދައުވާލިސްޓު ފަރާތުން ޝަރީޢަތް ފެށިފަހުން ހުށަހެޅި ދި އިތުރުހެކިތައް ޝަރީޢަތުން ބަލައިގަނެފައި ނުވެއެވެ.

23. އެއަށްފަހު މިދައުވާއަކީ މަދަނީ ޖިންސީގޯނާ ކުރިއަށް ގެންދިއުން ދައުވާއަށްކަމަށް ޝަރީޢަތުން ކަނޑައަޅައިފައެވެ. އަދި ދައުވާ ލިޔުމާ ފަރާތުން ދައުވާއަށް އިންކާރު ކުރާތީ، ދައުވާ ސާބިތު ކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހެޅި ހުރިހާ ހެއްކެއް ނަގާފައި ވެއެވެ. އޭގެ ފަހުން، ދެވަނަ ބަޔާން ހުށަހަޅާ ފާޑުކިޔުންތަށް އެނގެން އޮތެވެ. ނަމަވެސް މައްސަލައިގެ ވާޤިޢާތުގެ ތަފާސް ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާ ބަޔާނެއް ދަށުން ހުށަހަޅައިގެން ބަޔާން ހުށަހެޅި މައްސަލައިގެ ވާޤިޢާތު ދެނެގަނެވޭތީ ނުވެއެވެ. މިމައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ ނިންމުމަށް، އިޖުރާއީ ކަވައިދު މަޢުލޫމާތު މިދައުވާ ހިމެނޭ ދައުރު ކާމިޔާބުކަމެވެ.

24. މިދައުވާއަކީ ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ދައުވާއެއް ތަންފީޒުކުރަން ދިނުން ކަނޑައަޅާފައިވާނަމަ، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު:2020/HC-A/108 ޤަޟިއްޔާގައި ނިޔާކޮށްފައިވާ، ތަޢާރުފުގައި ބުނެވިފައި ނުވާތީ ކުރިއަށް ދައުވާ

ކޮށްފައިވާނީ ކަމަށް ބަލައިގެންނެވެ. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބަޔާންކުރަނީ ހަވާލާދެވޭ ހައިކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ އާއި އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ޤަޟިއްޔާއަކީ ވާޤިޢާ ގޮތުން ތަފާތު ދެ ޤަޟިއްޔާ ކަމުގައެވެ. އެހެންކަމުން، ހައިކޯޓުގެ ހަވާލާދެވޭ ޤަޟިއްޔާ މިޤަޟިއްޔާއަށް ތަޠުބީޤުކުރެވޭނެ ޤަޟިއްޔާއެއް ނޫން ކަމަށެވެ.

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2020/HC-A/108 ޤަޟިއްޔާ:

25.އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ހިނގައި ދިޔަ ގޮތާއި ބަލާ ހުށަހެޅުއްވުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން 28 ޖޫން 2021 ގައި ނިންމާފައިވާ، ނަންބަރު:2020/HC-A/108 ޤަޟިއްޔާ[8] އަށް ބަލާލާއިރު، މިމައްސަލާގައި އިތުރަށް ކުރައްވާފައިވާ ގެންގުޅުން ދައްކާލީމާ ކުރީގައި ބަލާ ބަލާފައިވާ ކަމަށް ފެނެއެވެ. އެގޮތުން ޝަރީޢަތުގެ، ނިންމާފައިވާ ޤަޟިއްޔާގައި ކުރިއަށް ގެނެސްފައިވާ ކަމަށް. އެކުލަވާލެއްވި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

> " ދަންނަވަން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިނާއީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) ގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ
> (ހ) އާ ހަވާލާދީ އަމިއްލައަށް (ރ) ގެ ދަށުން، ދައުލަތުން (އަބޫބަކުރު ނަޒީރު އެހެނިހެން)
> [redacted] ގެ މައްޗަށް ކުށް ޖިނާއީ ގޮތުން ކުރުމުގެ މަސައްކަތަށް ޝަރީޢަތަށް
> ސާބިތުކުރި ހިނދު،
> [redacted] ގެ މައްޗަށް ދައްކާ އަމިއްލައިގެ ޖިނާއީ ކުށް ކުރުމުގެ ދައްކާނަމަ
> މިމައްސަލައިގައި [redacted] ކުރިއަށްގެންނަމުން އިތު އަދި ދެބައިމީހުން ދެމުން
> ސާބިތުކުރިއިރު ދެމުން ކުރުމުން ކުރަކަން ނަފްސާއި، މި ކަމުގެ ގުޅިގެން
> [redacted] ގެ މައްޗަށް އެއްވެސް ދެބައިމީހާ ހިނގައިގެންދިޔަ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
> ހައިކޯޓުގެ އިސްމާޢީލް ނާޒިރު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް މި ޤަޟިއްޔާގައި
> ކަމަށްވާތީވެ އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވުމަށް މިފަދަ ޢަމަލުތަކަށް ދެކޮޅުހެދުމަށް ޝަރީޢަތުން
> ކަމަށްވާތީ މިމައްސަލައިގެ ދަށުން ފަދަ ބައިވެރިވުން މައްސަލަ ނިންމައިފިއެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

26.ހަވާލާދެވޭ ހައިކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާއަކީ މަސްތުވާތަކެތީގެ ގޮތުގައި މައްސަލައިގެ މައްޗަށްދޭ މައްސަލައިގެ ހުއްޓުވުމުގެ ހުކުމެއް ކަމަށް ބުނެފައިވަނީ "ކޮންޓްރޯލް ކުރެވިފައިވާ ޑްރަގް ދެއްކޫމުގެ ވިޔަފާރިކުރުން، ކޮންޓްރޯލް ދެއްކޫމުގެ ވިޔަފާރިކުރުން އަދި ޖަނާޒާ 1 ގައިވާ އެއްޗެއް މަސްތުވާތަކެއްޗާ ބެހޭ ކުށްކުރުމެވެ." ނަމަވެސް ދައްވާ ކޮށްފައިވަނީ "ޑްރަގް ޖަހަނުމުގެ ކުރިމަތިން މައްޗަށެވެ. ޑްރަގް ޖަހަނުން ކުރުމުގެ ގޮތުގައި އަމަލު

---

[8] އިސްމާޢީލް ނާޒިރު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް.

މައްޗަށް ކުރެވޭކަމަށް އޭނާގެ މައްޗަށް ކުރެވުނު ތުހުމަތުގައި ބަޔާންކުރިއިރު ނުކުރެއެވެ. ވީމާ، ދަޢުވާ އުފުލާފައިވާ ކުށް ކަމުގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] ކުރުމުގެ ކުރި [illegible] [illegible] ކުރެވުން ވަގުތު އޭނާގެ މައްޗަށް އެއް ތުހުމަތެއް ކަމަކަށް ނުވެއެވެ.

27. ނަމަވެސް، [illegible] [illegible] މައްސަލަތަކުގެ ޝަރީޢަތަށް ބަލައި މިމައްސަލައިގައި ހައިކޯޓުން ބުނެފައިވަނީ، "...[illegible] ގެންގުޅޭކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވޭ މައްސަލަތަކުގައި............އެޕީލްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވޭ ސާބިތުން ކަނޑައެޅި އެ މަރުޙަލާގައި [illegible] [illegible] ކަމެއްކަމަށް... [illegible] ނުކުރެވޭ..."[9] ކަމަށެވެ. މިފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި ޢަމަލު ކުރަންޖެހޭ ގޮތަކީ، "...[illegible] [illegible] [illegible] ނަތީޖާގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، ފުރަތަމަ ކުރެވުނު ތުހުމަތަށް ބަދަލު [illegible] [illegible] ފޮނުވި [illegible] (ޕަބްލިކް ހިއަރިންގ)[10] [illegible] އެންމެ ސާފު ކުރެވޭނެ."

28. ވީމާ، [illegible] ހައިކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]"[11] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] 50 ވަނަ މާއްދާ އާ [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][12] 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[9] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާ.

[10] [illegible] (1) [illegible] (ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 44(ހ)(1)). (2) [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 44(ހ)(4)). (3) [illegible] (ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48(ހ)، 50(ހ) [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 44(ހ)(5)). (4) [illegible] (ޤާނޫނުއަސާސީގެ 53(ހ) [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 44(ހ)(6)).

[11] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާ.

[12] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

29. [illegible]

30. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މިމައްސަލަ ދަށު ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ، 27 ޑިސެމްބަރު 2022 ގައެވެ. ބަލާފައިވަނީ ހައިކޯޓުން 28 ޖޫން 2021 ގައި ނިންމި މައްސަލައަކަށެވެ. ނަމަވެސް 29 ނޮވެމްބަރު 2022 ގައި ހަމަ މިމައްސަލައިގައި ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު:2022/HC-B12/112 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވެއެވެ. މިޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] "...[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]." ވީމާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނޫން ކަމެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކުރާ އަސާސީ ޙައްޤުތައް:

31. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކުރާ ޙައްޤުތައް [illegible]، ކުށެއްގެ ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ މީހާ (suspect) އާއި ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ދައުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާ (accused) އާ ދެމެދު ޤާނޫނުއަސާސީގައި ތަފާތު ކޮށްފައިވާ ފެނެއެވެ.

32. ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރު ކުރެވޭ މީހާ (suspect) އަށް ދުސްތޫރީ ޙައްޤުތަކުގެ ގޮތުގައި ލިބިދޭންޖެހޭ [illegible] [illegible] ކުރެވުނީ ހައްޔަރު [illegible].[13] [illegible] ވަގުތުން ސަބަބު ކުރެވުނު ހައްޔަރު [illegible]،

---

[13] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި.

ބަޔާންކުރާ ކޮން ކުށަކާ ގުޅިގެންކަން އޭނާއަށް އެންގުމަކީ ދުސްތޫރީ ޙައްޤެއް ގޮތުގައި ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ނޫނެވެ. ނަމަވެސް ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ދައުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާ (accused) ގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ ކުރަނީ ކޮބައިކަން އެމީހަކަށް ދަންނަ ބަހަކުން ތަފްސީލުކޮށް އެންގުމަކީ އޭނާއަށް ލިބިދޭ ދުސްތޫރީ ޙައްޤެކެވެ.[14]

33.ދިވެހިރާއްޖެއިން ތަސްދީޤުކޮށްފައިވާ، މަދަނީ އަދި ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާ (އައި.ސީ.ސީ.ޕީ.އާރު) ގެ 14 ވަނަ މާއްދާގައިވެސް ބަޔާން ކުރަނީ ދައުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާއަށް ލިބިދޭންޖެހޭ ޙައްޤުތަކުގެ ގޮތުން، އޭނާގެ މައްޗަށް އުފުލިފައިވާ ދައުވާގެ ބާވަތާއި (nature) ސަބަބު (cause) ތަފްސީލުކޮށް އޭނާއަށް އެނގޭނެ ބަހަކުން އެންގުމަށެވެ.[15] ޔޫރަޕިއަން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން[16] އާއި އެފްރިކަން ކޮމިޝަން އޮން ހިއުމަން ރައިޓްސް[17] ގައިވެސް ބަޔާންކުރަނީ ދައުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާއަށް ލިބިދޭންޖެހޭ ކަމަކަށެވެ.

34.އައި.ސީ.ސީ.ޕީ.އާރުގެ 14 ވަނަ މާއްދާގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކުރާ ޙައްޤަކީ ކޮބާކަން ބަޔާން ކޮށްދެވުން ބުނެފައިވަނީ، އޭނާގެ މައްޗަށް އުފުލިފައިވާ ދައުވާގެ ބާވަތު (nature) އެބައި ދައުވާ ކުރެވޭ ޤާނޫނު (the law) އަދި ދައުވާ ބިނާކުރާ ސަބަބު (cause) އެބައި އެދައުވާ ބިނާވެގެންވާ ވާޤިޢާތައް (alleged facts) ކުށެއްކުރިކަމުގެ ދައުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާއަށް ތަފްސީލުކޮށް އެންގުން

---

[14] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ).

[15] އައި.ސީ.ސީ.ޕީ.އާރުގެ 14 މާއްދާގެ 3ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ).

[16] ޔޫރަޕިއަން ކޮމިޝަން ފޯ ދި ޕްރޮޓެކްޝަން އޮފް ހިއުމަންރައިޓްސް އެންޑް ފަންޑަމެންޓަލް ފްރީޑަމްސްގެ 6ވަނަ މާއްދާގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ).

[17] އެފްރިކަން ކޮމިޝަން އޮން ހިއުމަން ރައިޓްސް ގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ބ).

ކަމަށެވެ.[18] މިކަން "ލަސްނުކޮށް" އެންގުމުގެ މާނައަކީ ކަމާބެހޭ އިދާރާއަށް ފުރަތަމަ ދައުވާ ހުށަހެޅުމާއެކު
ލަސްނުކޮށް އެކަން އެންގުންކަމަށްވެސް ބަޔާން ކުރެއެވެ.[19]

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު:

35. އޭނާ ހައްޔަރު ކުރެވުނީ ކޮން ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކުރާ ކޯޓް އަމުރަކާ ގުޅިގެންކަން އެންގުމަކީ ނުވަތަ އަވަހައިން ތުހުމަތު ބަޔާން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[20]ގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުން، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރު [illegible]، [illegible] [illegible] ތުހުމަތު ކުރެވޭ ކުށުގެ މަޢުލޫމާތު ދޭންޖެހެއެވެ.[21] އަދި ހައްޔަރުކުރާތާ ވަގުތު [illegible] ޤާޟީ [illegible] [illegible] ހާޒިރުކުރުން [illegible] އެނގެއެވެ.[22] ހަމަވެސް މިއީ ދުސްތޫރީ ހައްޤުތަކުންނެވެ. މިއީ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއީ ކަންތައްތަކެވެ.

36. ވީމާ، ހައްޔަރު ނުވަތަ ބަންދު ކުރުމުގެ [illegible] ނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ފުރަތަމަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފުރަތަމަވެސް ބަލަންޖެހޭ ކަމަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަސާސީ [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible]، [illegible].

---

[18] އައި.ސީ.ސީ.ޕީ.އާރުގެ 14(3)(ނ) ގެ [illegible] [illegible] [illegible] ހިއުމަންރައިޓްސް ކޮމިޓީގެ ޖެނެރަލް 13 ނަންބަރު ކޮމެންޓްގައި.

[19] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 84 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެޤާނޫނުގެ 105، 106 (ހ)، 107(ހ)(2) ވަނަ މާއްދާތަކުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

[20] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[21] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި.

[22] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 44 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) (1) ގައި.

ހައްޔަރު [illegible]

37. ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި މީހަކު ހައްޔަރު ކުރާނަމަ، [illegible]

38. މީގެ އިތުރުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[23]ގެ [illegible] ޤާނޫނު[24]ގެ 85 ވަނަ މާއްދާއާއި 87 ވަނަ މާއްދާއާއި 91 ވަނަ މާއްދާ [illegible] 87 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible]

> "[illegible]"

---

[23] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[24] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

މިފަދައިން ބަޔާން ކޮށްފައި އޮތުމުން، [illegible] ނުވަތަ [illegible] ވަކި [illegible] ތުހުމަތުކޮށްފައި ނެތްކަމަށް ބުނެ، [illegible] [illegible] [illegible] ގާނޫނު [illegible]

39. ވީމާ، [illegible]

40. [illegible]

41. [illegible]

މިމައްސަލައިގައި ތަޙްޤީޤު ކުރެވުނު ކުށް:

42.އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކޮށް ތަޙްޤީޤު ހިންގުނީ؛

42.1 ޖިންސީ އެދުންވެރިކަމެއް އުފެއްދުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ނުވަތަ ޖިންސީ އެދުންވެރިކަމެއް ހާޞިލުކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި އެހެން މީހެއްގެ ރުހުމާ ޚިލާފަށް އޭނާއާއެކު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ ކުށް.[25]

42.2 ރޭޕް ކުރުމުގެ ކުށް.[26]

42.3 ރޭޕް ކުރަން އުޅުމުގެ ކުށް.[27]

42.4 ޖިންސީ އަނިޔާގެ ކުށް.[28]

42.5 ޖިންސީ އަނިޔާ ކުރަން އުޅުމުގެ ކުށް.[29]

42.6 ޖިންސީ ގޯނާ ކުރަންއުޅުމުގެ ކުށް.[30]

42.7 ޖިނާ ކުރުމުގެ ކުށް.[31]

42.8 ނުކުޅެދުންތެރިކަމުގެ ހުރި މީހަކާއެކު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ ކުށް.[32]

42.9 ހިފެހެއްޓުމުގެ ކުށް.[33]

42.10 މީހަކު ޖިންސީ އަމަލެއްގައި ބައިވެރިކުރުވުމުގެ ކުށް.[34]

42.11 އެކަކަށްވުރެ ގިނަމީހުން ބައިވެރިވެގެން ކުރެއްވުމުން.[35]

މިކުށްތަކުގެ ތުހުމަތުގެ މައްޗަށް.

43.މީގެ އިތުރުން، ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައިގެ ތަފްސީލުގައި ތުހުމަތު ކުރެވުނު ކުށް ހިނގި ތާރީޚުގައި ބަޔާންކޮށް ބުނެފައިވަނީ، 2018 އޮގަސްޓު 29 ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭގެ ވަގުތެއްގައި (އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތް)

---

[25] ޤާނޫނު ނަންބަރު:9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު)ގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ).

[26] ޤާނޫނު ނަންބަރު:17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު).

[27] ޤާނޫނު ނަންބަރު:17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު).

[28] ޤާނޫނު ނަންބަރު:17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު)ގެ 16(ހ).

[29] ޤާނޫނު ނަންބަރު:17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު).

[30] ޤާނޫނު ނަންބަރު:17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު)ގެ 19(ހ).

[31] ޤާނޫނު ނަންބަރު:17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު)ގެ 27(ހ).

[32] ޤާނޫނު ނަންބަރު:17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު).

[33] ޤާނޫނު ނަންބަރު:17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު).

[34] ޤާނޫނު ނަންބަރު:17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު).

[35] ޤާނޫނު ނަންބަރު:17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު).

އާއި ގުޅޭ (އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާ ފަރާތުގެ ނަމާއި ގެގެ އެޑްރެސް އަދި ނަން) ގަދަކަމުން ބަލްއަތްކާރީ

އަނިޔާއެއް ހިންގާފައިވާ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލަ، ސާބިތުވޭތޯ.

ޝާހިދުންގެ ކުރު ބަޔާންތަކުގައިވާ ގޮތް:

44. އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އުފުލި ދަޢުވާގައި ބަޔާން ކުރާ ކުރަނީ، ޝާހިދު ޕީކޭގެ ކުރުގެ.

މިދަޢުވާގައި ބަޔާން ކުރަނީ؛

> "(އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާފަރާތުގެ ނަން) 29 އޮގަސްޓް 2018 ދުވަހުގެ 20:25
> އެހައިރަކަށްވާއިރު، (ދަރިފުޅު ނަން) ގޯތިގެތެރެއަށް (އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތުގެ ނަން)، (ދަރިފުޅު
> ނަން) ދިވެދޫގެ އަދި ވަޅިން ދިރިއުޅޭ ކަޓިބަމުން ގެންގޮސް (އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތުގެ
> ނަން) ގެ ނިދާކޮޓަރީގައި ހުރި ފަރުބަދަ ކުރީ ބުނުމުގައި، ބިރުން ފަރުބަދަ ކުރީ ޖިންސީ
> ގުނަހަތް ގަދަކަމުން ބޮލުވަލުގައި، (އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތުގެ ނަން) ގެ ކަށިވަޅީގާތަށް އޮއްސާލާ
> ދުރުވެދިޔަޔާއި، ނިދިކޮޓަރިއިން ފާޚާނާގައި ބަހައްޓައި، ފަރުބަދަ ކުރިމަތިން އަތުލައިގެން ބޮލަށް
> ޖެހިގެ ކަށިވަޅީގާތަށް (އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތުގެ ނަން)ގެ ކަށިވަޅީ ފަރާތަށް ގަދަކަމުން ކަށިފުށް
> އެޅުވައިލުމީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު:17/2014 (ޖިނާއީ ކުރުގެ ޤާނޫނު) ގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ
> (ނ) އާ ގުޅުވައި އަދާހަމަގެ (ށ) ގެ ދަށުން ޖިނާއީ ގޯނާކުރުމުގެ ކުރުގެ ދަޢުވާ ކުރާ"

ކުރަނީއެވެ.

45. ޖިނާއީކުރުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން، ކުރަށް ކުރުގެ ތުހުމަތުކޮށްފައި ގެރިގެން، އެކަން ސާބިތުކުރި ގަދަކަމުން ބަލްއަތްކާރީ އަނިޔާއެއް ހިންގުން އެކަމުގެ މައްޗަށްކުރަން އަނބުގެ ބޮޑުކަން ކުރާއި ގެތެ ގޮތަށް ދުވަހަކަށްވެސް މަޢުލޫމާތު

ދެވިފައިވެއެވެ. އެކަން ކުރިން ބަޔާންކުރި ތުހުމަތު ކުރުވުން ކުރުގެ ލިސްޓުގެ އިތުރުން "ގަދަކަމުން

ބަލްއަތްކާރީ އަނިޔާއެއް ހިންގާފައިވާކަން ތުހުމަތު ކުރުވޭ މައްސަލަ" މިވާހަކަތަކުން ސާފުވެއެވެ. މިއަދާލަތު

ގެރިގެން ދުވަހަކަށް މަޢުލޫމާތު ދިނުމުން އެނގޭ ހުރި ހަމަވެ. އެކަމާއި ގެރިގެން އެނގޭ ފާހަގަކޮށް ނުދެއްކިއެވެ.

އެއާއެކު، މިއަދުގެ މައްސަލަ ބަޔާނާ ހިންގައި ބަޔާނުގެ ހުކުމްގައި ހާމަކުރިވާކަން ހުށަހަޅާ ދިޔައީމުކަން

ސާފުވެއެވެ.

46. ކުރިން ބަޔާންކުރިހެން، ކުރުގެ ޤާނޫނުގެ މިމާއްދާގެ މައްޗަށް ކުރުވުރެން، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 82

ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާގޮތް ތަފްސީލުގޮތުން އަންގާކަން ނުޖެހެއެވެ. އަދި ދަޢުވާގައިބަޔާން ކުރުމަށްޖެހޭ

ތަފްސީރެވެ. ވީމާ، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރު ކުރެވޭ އިރު، ހައްޔަރު ކުރެވޭ ސަބަބުގެ އިތުރުން، ހައްޔަރު ކުރެވެނީ ކޮން ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން ކަމާއި އަދި އެއީ ކޮން ކުށެއްކަން ދެނެގަނެވޭނެ ފަދައަކުން ކުށާގުޅޭ މަޢުލޫމާތު [illegible] ދިނުމުން އިޖުރާއީ [illegible] އެކަން ފުރިހަމަ ކުރެވުނީއެވެ.

47. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލުން ޖިންސީ ގޯނާ ކުރުމުގެ ކުށަށް ބަލާއިރު، ޖިންސީ ގޯނާގެ ތަޢުރީފު ކަމުގައި އެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާން ކުރަނީ،

> "ޖިންސީ ގޯނާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، [illegible] އަދި ޖިންސީ [illegible]"

މިފަދައިންނެވެ.

48. [illegible]

ނިންމުން

49. ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތައް އެނގެން ހުރުމުން، މިދަޢުވާއަކީ، މިދަޢުވާ ހުށަހެޅިފައިވާ ދުވަހު [illegible] [illegible] [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މިދަޢުވާ އާއި ގުޅިގެން، [illegible] [illegible] [illegible] [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ހިނގާ ނިންމާފައިވާތީ، [illegible] [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ރައުޔު

50. ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒްގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްލާހު ހުސައިންގެ ރައުޔު

51. ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒްގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތަކުން އެހެން ހުރުމުން، ހުވަދު އަތޮޅު އުތުރުބުރީ [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:228/[redacted]/2018 ގެ މައްސަލައިގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް ބާޠިލްކޮށް، މިރިޕޯޓުގެ 49 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް މިދަޢުވާއާ ގުޅިގެން، ގޮތެއް ނިންމުމަށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ހަވާލާދީ، މިމައްސަލަ ހުވަދު އަތޮޅު އުތުރުބުރީ [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހަވާލުކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިމައްސަލަ ބަލައި ޙުކުމް ކުރި

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް (ރިޔާސަތު) ފަނޑިޔާރު [illegible] ޙުސައިން